

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«РОБОТА В МАТЕРІАЛІ»

(художні вироби з дерева)

художньо-педагогічний факультет

Рівненський державний гуманітарний університет

кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво».

Шифр та назва спеціальності – **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.**

Назва дисципліни	Робота в матеріалі
Заг. кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	27 кредитів / 810 годин
Вид підсумкового контролю	5,8 – іспит, 3 – залік
викладач	Сташук Олександр Андрійович
Профайл викладача на сайті кафедри, в соцмережі	kafedradpm@ukr.net
Е-mail викладача	ol.stashuk@gmail.com
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	http://www.rshu.edu.ua/modern-slider
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації щопонеділка з 10.30 до 13.00 год. Онлайн консультації з 18.00 до 20.00 год.

Цілі навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Робота в матеріалі» (художні вироби з дерева) передбачає засвоєння студентами освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» (спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація) Рівненського державного гуманітарного університету практичних навичок з метою оволодіння професійними компетентностями, їх подальшого застосування і використання в творчій та педагогічній діяльності. Програма курсу спрямована на поглиблення та систематизацію знань студентів про сутність і зміст роботи в матеріалі (дерево), закономірності та методи її вивчення, принципи викладання в учнівських та студентських групах в умовах подальшого розвитку національної школи. Значна увага приділяється розвитку практичних навичок в організації сучасних форм мистецького освітнього процесу на основі компетентісного, системного, особистісно зорієнтованого, візуально-споглядального підходів. Навчальною дисципліною передбачено використання різноманітних технологій художнього різьбярства по дереву під час проходження ними педагогічної практики в мистецьких навчальних закладах.

Основне завдання курсу «Робота в матеріалі» - формування бази теоретичних знань та практичних навичок щодо безпосереднього створення художніх виробів з дерева; уможливлення формування та становлення професійних якостей художника декоративно-прикладного мистецтва, також

забезпечує використання знань та умінь в практиці мистецької діяльності. В результаті вивчення курсу здобувач вищої освіти володіє уміннями та навичками застосування знань з композиції, здатний розробляти площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах; володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва (уміти фахово використовувати теорію та термінологію мистецької галузі).

Передумови вивчення дисципліни «Робота в матеріалі» (художнє дерево). Вивчення «Роботи в матеріалі» людини ґрунтується на освоєнні комплексу питань теоретичного та практичного характеру, що стосуються різьбярства по дереву та художніх виробів з дерева в цілому. Університетський курс «Роботи в матеріалі» вивчається одночасно із фаховими дисциплінами мистецького спрямування, перш над усе з дисциплінами «Технологія та матеріалознавство», «Спеціальна композиція», «Рисунок», «Живопис», «Теорія мистецтв».

Дисципліна забезпечує набуття студентами загальних та фахових **компетентностей**. **Загальні** компетентності:

ЗК2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК6. Здатність використовувати базові знання та навички у практичній діяльності.

ЗК9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК1 здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

ФК9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

ФК13. Здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

Перелік тем

Змістовий модуль №1. Геометричне різьблення.

Тема 1.1. Вступ. Орнаментальний декоративний ряд.

Тема 1.2. Побутовий виріб з орнаментальним декоруванням.

Змістовий модуль №2. Рельєфне різьблення.

Тема 2.1 Декоративний рельєфний пласт (декоративний натюрморт).

Тема 2.2. Сувенірний декоративний виріб.

Змістовий модуль №3. Об'ємне різьблення.

Тема 3.1. Анімалістична декоративна композиція.

Тема 3.2. Технологічні операції в художньому різьбленні. Точіння.

Змістовий модуль №4. Декоративне різьблення.

Тема 4.1. Декоративний стилізований портрет-маска.

Тема 4.2. Творча композиція з елементами прорізного різьблення.

Змістовий модуль 5. Комплексне декоративне різьблення.

Тема 5.1. Комплект декоративних виробів (комплект прикрас).

Тема 5.2. Урбаністичний пейзаж.

Змістовий модуль 6. Зображення людини в різьбленні.

Тема 6.1. Стилізоване зображення людини у творчій композиції.

Тема 6.2. Композиція медалі (з портретом відомої історичної особистості).

Змістовий модуль 7. Модель дипломної роботи.

Тема 7.1. Композиція творчої роботи до диплому.

Тема 7.2. Виконання дипломної роботи.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література:

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів, «Світ». – 1993.
2. Від ремесла до творчості. Збірник. Упорядник Ю.Легенький. – Київ, «Час». – 1990.
3. Ганжа П. Таємниці українського рукомесла / П. О. Ганжа. – Київ: Мистецтво, 1996. – 191 с. : Зл.. – ISBN 966-577-015-2.
4. Герригель Э. Плоская резьба по дереву. - Эксмо, 2015 год, 160 сстр., ISBN 978-5-699-79428-7
5. Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка ХХ століття: Антологія / Упоряд. Р.М.Яців. – Частина 3. – Львів: ЛНАМ; Інститут народознавства НАН України; Простір-М, 2019. – 960 с.
6. Инструменты. Изделия" Даръ, 2014 год, 176 стр., ISBN 978-5-485-00489-7; (PDF, DJVU).
7. Лащук Ю.П. Традиции подлинные и мнине / Декоративное искусство СССР. – 1972. - №9. – С.24.
8. Мастер-класс. Серикова Галина "Секреты резьбы по дереву" Центрполиграф, 2011 год, 197 стр.
9. Макетирование и резное дело. Хворостов А.С., Хворостов Д.А. "Художественные работы по дереву" ВЛАДОС, 2002 год, 304 стр., ISBN 5-691-00585-5
10. Практическое руководство. Афанасьев А.Ф. "Домовая резьба" Белый город, 2007 год, 680 стр., ISBN 978-5-7793-1307-0; (DJVU)
11. Практическое пособие. (Схемы резьбы, фотографии узоров, инструменты) Ф.

12. Петрова О. Мистецтвознавчі рефлексії. Київ, видавничий дім «КМ Академія». – 2004.

13. Полный курс для начинающего. Издательская редакция "Резьба по дереву" АСТ, 2002 год, 192 стр., ISBN 5-17-001663-8; (PDF, DJVU, EPUB)

14. Практическое руководство по художественной обработке капов, сувелей и древесины твердых пород. Суднов В.П. "Резьба по дереву. От простого к сложному" Кладезь, 2017 год, 192 стр., ISBN 978-5-17-102903-6; (DJVU)

15. Селівачов М.Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія). – 2-е вид. – К.: Редакція вісника «Ант», 2009. – XVI, 408 с., іл.

16. Техники, приемы, изделия. Подольский Ю. "Резьба по дереву" Клуб семейного досуга, 2014 год, 128 стр., ISBN 978-966-14-8540-1; (PDF, EPUB, DJVU)

17. Чегусова З. Декоративне мистецтво України кінця ХХ століття. 200 імен. Альбом-каталог. – К.: ЗАТ «Атлант ЮЕМСІ», 2002.

Допоміжна література:

1. Будзан А. Ф. Різьба по дереву в Західних областях України. — Київ, 1960.

2. Гуцульська різьба. Візуально-морфологічні закономірності орнаменту: теорія і практика: [монографія] / І. А. Юрченко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т «Львів. політехніка». — Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2011. — 368 с. : іл. — Бібліогр.: с. 297—303 (205 назв).

3. Практическое руководство по резьбе. Лебедева И., Бургунова М. "Резьба по дереву" Аделант, 2004 год, 200 стр., ISBN 5-93642-040-X

4. Пособие для резчиков по дереву. Ильязев М. "Резьба по дереву. Уроки мастера" АСТ: Кладезь, 2015 год, 192 стр., ISBN 978-5-17-084717-4

5. Любченко В. Орнамент у прикладному мистецтві. Громадське покликання митця. – Львів, 1977, 1977.

6. Моран де Анри. История декоративно-прикладного искусства. – Москва: Искусство, 1982. – 432 с.

7. Тимків Б.М. Мистецтво України та діаспори: дерево різьба сакральна й ужиткова.- Івано-Франківськ, «Нова зоря», 2010. – 312 с. – 563 іл. - [ISBN 978-966-398-042-3](https://doi.org/10.26907/2542-0423.2010.01.03).

8. Тищенко О. Історія декоративно-прикладного мистецтва України. – К., Либідь. 1992.

Технічне й програмне забезпечення

Для успішного та ефективного оволодіння курсом «Робота в матеріалі» використовується наступне навчально-методичне та технічне забезпечення:

- спеціальне обладнання та матеріали для художнього різьблення по дереву (деревобробний станок, точило, столярський інструмент, різці для дерева, струбцини і т.п.);
- спеціально підготовлені робочі столи для художнього різьбярства;
- набори різців для різьбярства по дереву;
- дерев'яні заготовки для різьблення;

- архівні зразки виробів з дерева, творчі роботи студентів минулих років;
- чорнові заготовки з дерева для пробних вправ;
- форми та моделі з м'яких матеріалів, макети, таблиці, інше наочне приладдя;
- мобільний пристрій – ноутбук, планшет з підключенням до Інтернет (опрацювання теоретичного та практичного матеріалу, комунікації та опитувань);
- ескізний папір, листи формату А4 для виконання проєктів та домашніх завдань, самостійної роботи;

Види та методи навчання і оцінювання

Дисципліна забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПР1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПР6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПР8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи будови об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору.

ПР14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

Код компетентності (згідноОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Вид програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК2	Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця	ПР8, ПР14	Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи будови об'єктів живої природи, культурно-	МН1, МН2, МН3	МО1, МО9, МО10

	у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.		мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору.		
ЗК6	Здатність використовувати базові знання та навички у практичній діяльності.	ПР1, ПР6	Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах	МН2, МН3, МН6	МО9, МО10
ЗК9	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПР6, ПР8	Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.	МН1, МН4, МН5	МО5, МО7, МО9
ЗК11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	ПР6, ПР8	Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи будови об'єктів живої природи, культурно-	МН1, МН2, МН3, МН5	МО1, МО10

			<p>мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору.</p> <p>Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.</p>		
--	--	--	---	--	--

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

МО1 – екзамени;

МО2 – усне або письмове опитування

МО3 - колоквиум,

МО4 – тестування;

МО5 – командні проекти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 – залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Роботи в матеріалі»

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (екзамен)	сума	
ЗМ1		ЗМ2		ЗМ3		ЗМ4		ЗМ5		ЗМ6		ЗМ7		40	100
T1	T2	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5	T3	T4	T5		
2	2	2	2	4	3	2	3	3	3	4	4	3	3		

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (залік)	сума	
ЗМ1		ЗМ2		ЗМ3		ЗМ4		ЗМ5		ЗМ6		ЗМ7		100	100
T1	T2	T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5	T3	T4	T5		
6	8	8	6	5	6	8	8	5	6	8	8	10	10		

Система та критерії оцінювання

у Рівненському державному гуманітарному університеті

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію щодо різних технологічних операцій художніх виробів з дерева, переконливо аргументує відповіді, доповнює їх власними практичними розробками, вміє використовувати набуті знання і вміння у мистецькій діяльності, самостійно розкриває власні здібності	високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, оперує назвами та термінами, практично застосовує здобуті знання та навички у практичних завданнях; самостійно виправляє допущені помилки, теоретичний матеріал аргументує усіма виконаними практичними завданнями згідно плану.	достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом та практичними навичками роботи з деревом, уміє застосовувати в творчих роботах, при цьому може допускати помилки; неповні та недостатні аргументації з допомогою практичних завдань по різьбярству (чи не повністю виконаних)			зараховано
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну кількість теоретичного матеріалу, але практично їх застосувати здатен лише з допомогою викладача; допускає суттєві помилки у відповідях та практичному відтворенні, не володіє значною мірою термінологією та означеннями з ряду питань	середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	достатньо	здобувач вищої освіти доволі неповно володіє навчальним матеріалом (на репродуктивному, вищому за початковий, рівні), не здатен до його практичного застосування без викладача			

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом лише на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу з художнього різьбярства	низький (рецептив но-продуктив ний)	незадові льно	не зарахо вано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом лише на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фрагментів навчального матеріалу з художнього різьбярства по дереву	низький (рецептив но-продуктив ний)	незадові льно	не зарахо вано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних завдань; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового модульного контролю) за графіком екзаменаційної сесії.

Залік виставляється за результатами поточного модульного контролю, проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Здобувачі вищої освіти знайомляться з системою вимог та правил поведінки на заняттях, також з розробленими методичними рекомендаціями щодо виконання різних видів робіт з художнього різьбярства по дереву. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичних занять, недопустимість без поважних причин пропусків та запізень на заняття, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття, несвоєчасне виконання поставлених завдань і т. ін.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.